

Enkele losse overwegingen bij een nieuw nummer

Het zich grinnikend vetten in de mizerie van zijn medemens noemen de Duitsers "Schadenfreude". Een moreel niet erg hoogstaand gevoel.

En toch was het iets van die aard dat me overviel als ik via pers en radio het nieuws vernam over het falen van de naamloze vennootschap Periodica, alias een van de voornaamste steunpilaren van de alombekende Standaard-groep.

In de overwegingen over de moeilijkheden waarmee de pers zich in het westen gekonfronteerd ziet liep een eeuwig terugkerend leitmotiv als een rode draad doorheen elke argumentatie van officieel en rechts België : die financiële moeilijkheden beperken zich feitelijk uitsluitend tot de linkse pers. En dat dit geen verwondering hoefde te baren verkondigde Mijnheer De Smaele, grote baas van België's grootste krantengroep, daarbij ijverig en behendig gesteund door zijn ultra kollega van La Dernière Heure (rechts kent geen grenzen) naar wijd en zijd. Het uitgeven van een krant, zo orakelde hij, is net zoals elke andere activiteit in onze vrije economische samenleving, onderworpen aan de strenge wetten van produktiviteit, rendabiliteit, kwaliteit en vrije concurrentie. Als de linkse pers steeds meer in de rode cijfers afdaalt en haar bestaan bedreigd ziet, zo verklaarde hij smalend, dan komt dit enkel en alleen omdat die mensen geen benul hebben van efficiency en beheer, kranten brengen van bedenkelijk niveau en aldus hun lezers verliezen ten voordele van de goede kranten zoals die, onder andere, door zijn groep worden (werden?) uitgegeven. Dergelijke moeilijkheden kent "zijn" pers niet of nauwelijks.

En nu dit.

De Standaard-groep blijkt zelfs niet meer in staat de lonen van zijn medewerkers op tijd uit te betalen en de verliezen stijgen tot in de honderden en honderden miljoenen. En de rechtse goegemeente staat op stelten. Volgens de grote denkers kan het niet aan "het produkt" liggen (dat per essentie goed of zeer goed is). Aan het economisch systeem schort er evenmin wat, wij leven in een vrije maatschappij van vrije ondernemingen waar de beste het steeds haalt. Men moet, als men volgens de logische gedachtengang van die heren verder doordenkt, noodzakelijkerwijze tot het besluit komen dat de fout

enkel bij de hogervermelde grote baas zélf kan liggen. Een smalende De Smaele in smalle schoentjes.

Klinkt wel prettig. Waarmee ik helemaal geen bijdrage heb willen leveren tot het fundamenteel probleem van de pers in de kapitalistische wereld als zodanig. Nee, enkel een eerste reactie. In de aard van "wél verdiend". Erg lelijk van mij. Maar zo ben ik nu eenmaal.

En terzelfdertijd voel ik mij gelukkig dat het met ons Vlaams Marxistisch Tijdschrift (ondanks alle mizeries en moeilijkheden, want die zijn er en blijven er, alleen kunnen wij geen honderden niet bestaande miljoenen verliezen) weer flink bergop gaat. Dat lezers ons zeggen en schrijven dat ze het algemeen peil erg aantrekkelijk vinden en dat daarenboven de verkoop (want we leven inderdãã... zie hoger) in opgaande lijn evolueert.

De kern van dit nummer 2 wordt wel gevormd door de bijdrage van Pierre JOYE over "Lenin en het zelfbestuur". Op een ogenblik dat de verschillende takken van de arbeidersbeweging in West-Europa het begrip zelfbeheer opnieuw centraal gaan stellen en hierbij vaak blijkt hoe sterk uiteenlopend hun respektieve opvattingen hieromtrent zijn, loont het vast de moeite even naar de bron terug te keren om, naast de theoretische beschouwingen van Marx en Engels, de evolutie van de notie zelfbestuur tijdens en onmiddellijk na de eerste socialistische revolutie na te gaan en de oorzaken te gaan opzoeken waarom dit voorziene zelfbestuur er in de praktijk op zodanige hinderpalen stootte dat het uiteindelijk in de hedendaagse marxistisch-leninistische opvattingen over staat en gemeenschap vaak op de achtergrond geraakte.

Het artikel van Monika ABICHT sluit daar in zekere mate bij aan, waar zij in haar bespreking van een recent werk van Hermann Scheler een hedendaags handboek van marxistische filozofie introduceert. Een nederlands werk over materialistische literatuurtheorie, dat niet zo lang geleden bij Sun verscheen, geeft aan Bert BROUWERS een gedroomde aanleiding om in zijn artikel "Kunst als Negatie" iets dieper in te gaan op de eigenschappen - maar vooral de beperktheden - van een soort marxistische literatuurfilozofie die in linkse intellektuele kringen nogal furore maakt. En, om bij de literatuur nu maar te blijven, brengt Ludo ABICHT, die reeds heel wat over de letterkunde in de D.D.R. publiceerde, een bijdrage over het subjektivisme in de D.D.R.-literatuur die alle lezers met belangstelling voor socialistische kunst, socialistisch realisme en de rol van de ideologie in het kunstwerk een reeks nieuwe elementen tot nadenken (en niet alleen over Christa T) zal verschaffen.

In nummer 3 komen weer een reeks andere temata aan de beurt. Wij verwachten o.a. een beschouwing over Kristendom en Marxisme van de groep Kristenen voor het Socialisme, een bijdrage over de belangrijke juni-verkiezingen in Italië, een

inleiding tot een ronde-tafel discussie over "het woordgebruik in de arbeiders-beweging", een artikel over de problemen Acec-Westinghouse door de ABVV-hoofd-delegees van Acec-Gent en Acec-Charleroi, dat aanknoopt bij de discussie-tribune over de regio (VMT 1975, nummer 3, blz.7).

Bij het ter perse gaan was de definitieve uitslag van de Slag van Schaarbeek nog niet gekend.

Een frans politikus beweerde eens dat de franse bourgeoisie de stomste (la plus bête) was die men op de wereld vinden kan. Ik ken die feitelijk niet zo van dichtbij en had de vaste indruk dat die van bij ons alle rekords op dat gebied met Eddy Merckxistisch gemak kon slaan. Bij nadere beschouwing heeft ze echter toch blijkbaar nog heel wat troeven in haar mouw. Daar slaagt men er nu in - vlak voordat de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen gaan beginnen - de publieke opinie (of altans een deel ervan) opnieuw te sensibiliseren rondom een incident waarvan ik geneigd zou zijn het als een uitwas van een bepaald soort brusselse politieke folklore te klasseren. En het gevaar is niet denkbeeldig dat de traditionele partijen hun verkiezingsagitatie dermate oriënteren dat de man in de straat zich kwaad bloed zal maken over het percent vlamingen en walen in het bestuur van de nationale bond van vogelpikkers. Wat wijzer is dan te gaan piekeren over de driehonderdduizend - al dan niet structurele - werklozen in ons land, de stijgende levensduurte, de algemene malaise en krizis van onze samenleving.

Een algemene krizis die België trouwens broederlijk deelt met zijn bondgenoten die eveneens (sic) tot de rijkste landen van de wereld behoren.

En allemaal waren we vertegenwoordigd in Nairobi, op de veel besproken UNCTAD-konferentie, waar de zogeheten arme landen met een steeds groeiend bewustzijn én van hun problemen én van hun mogelijkheden, hun eisen met steeds groter wordende aandrang op tafel brengen. En ondanks al het diplomatisch kunst- en vliegwerk is de tegenstelling op internationaal vlak tussen het imperialisme en zijn bondgenoten enerzijds en de "derde", uitgebuite wereld anderzijds duidelijker dan ooit bevestigd geworden.

De Mao-strategen, wier terminologie gretig door de imperialisten werd overgenomen, zien die fundamentele klassentegenstelling liever noord-zuid. Het viel daarbij wellicht op dat de "tweede" wereld, de socialistische landen, van de UNCTAD wegbleven.

Nu kan men terecht de vraag stellen waar dié dan geografisch wel gelegen zijn. Noord? Zuid?

Het juiste antwoord luidt : links !

Guy Cooreman.